

رویتِ ح

<p>ببلبلان را شده از زنگس سرشار قدح گیرد آن شوخ بدست از سر گلزار قدح بادہ خواران ہمہ مشغول ہنماے شراب دورِ ساغر بخنان حصہ ز اہد باشد عذرتو ایتم گوش کن از من واعظا ترک ساغر نکند بادہ کشتہ مدتِ عمر</p>	<p>حصہ من شدہ از دیدہ آن یار قدح بشکند گل ز مجالت بسر خار قدح گیرم از چاہ ز بخدان تو دلدار قدح ما بگیرم بان سایہ دیوار قدح دخت از زنجیت باین جیبہ دستار قدح لالہ در دست بگیر دلبر و ارق قدح</p>
--	--

حال زار من بیمار چہ پرسی ز حمید
 در فراقت کم از دیدہ خونبار قدح

<p>دست بردارم ز ہستی درفتا یا بم فلاح ز سیم بر بوسے تو میرم بشوق روسے تو یمن و برکت شد ز فیض زلف تو شبہا جالنی اندر دم مانند گوہر در صدق</p>	<p>گر قبتل عاشقان ایجان ہی بینی صلاح در بقا و در فنا باشد مرا یکسان فلاح مقبتس باشد بہ عید از نور خسارت صلاح خانہ خود را شکستن کے بود جانان صلاح</p>
---	---

یوسف کنگان خلاص یافت از چاہے حمید
 لیکن از چاہ زنجانش نمی یا بم نجات

روین (خ)

بنم لب بر لب جانان گستاخ
 فتد بر شمعها پروانه گستاخ
 عجب شد جام در میخانه گستاخ
 رود دستم سحر پیمان گستاخ
 بگیرم دانش مستانه گستاخ
 پاس این بت تجمان گستاخ
 نظر بر طلعت شاهانه گستاخ
 نگاه قیس در ویرانه گستاخ
 که شد بازفت جانان شاهانه گستاخ

شوم بایار چون دیوانه گستاخ
 ز جوش شوق مردن پیش دلبس
 لب خود بر لب دلبس باله
 به پیش حضرت پیرمغان هم
 اگر او بر سر خاکم خرد آمد
 بیاد آن بت رعنا هم سر
 مکن اسے ز گس شہلا سے نادان
 یو در رو سے لیلا سے خیالی
 مدامش چاکہ اور سینہ کردند

ز خود او حمید ماز بانی

بگوید پیش او افسانہ گستاخ

بچین از روے او پستینه گستاخ
 بگوید بر طلائع پستینه گستاخ
 گرفتم راه او دوشینہ گستاخ
 به بیغامی برم گنجینہ گستاخ

ولا ہستی اگر دیرینہ گستاخ
 ز دست اندازی عاشق شب وصل
 بر اسے عرض حال این دل زار
 بسش لعل ستا و دندان بچو گوہر

حمید ارمغان گیری به پیشش
فکن دل را برون از سینه گستاخ

روایت (وال)

بر غزل حضرت خسرو علیہ الرحمۃ

بشوق دید او فتم دلم بر آستان گم شد بدل چون آندی اندر من از خود گم شدم زانم به پیشیت شمعها بے نور اگر روند عجب نبود دل گم گشته می جستم بگویش دید با من گفت بره میرفت و میدیدم که ناگه شد دو تا گفتم	ببر زمش آمدم بیدل نظر کردم که جان گم شد بخانه میمان در شد مگر بین میزبان گم شد برون چون آفتاب آمد مگر بر آسمان گم شد چه جونی یکدل بنجاصد هزاران بیدلان گم شد چه جونی گفت میجویم دولت بود از میان گم شد
--	--

بجز گریه نه بدکار حمید از بحر او بارے
چو ناگه پیش من آمد لب آه و فغان گم شد

ایضاً

بقصد خون من دی شب بگویم نازنین آمد فغان از چشمم کافر کیش کز هر نوک تر گاش شکر نامدی باحے پے تیمار بیارت	کمان زه کرده از ابرو بکین اندر کین آمد هزاران رخسار در ملت مروان دین آمد ببالین آندی آندم که خواب و بسین آمد
---	--

<p>من از یاد لب شیرین چنانم دست فبسته مگر ختم نبوت لے خدامے ضروری بود بہار گل بود تا بیج روز اندر چمن آسے ز قتل عاشقان قاتل ترا انکار بیکار است من از درد دل مہ سبیل و از خمے بدش سوا بحال زار من منکر سبادا دل ترا بخد قدم آہستہ نہ جانان بفرق من کن بچارم بہر ش بودہ ام باغم وصلش شاو مان اکنون</p>	<p>کہ گوئی ناتوان مسکین مگس در انگبین آمد کہ او انگشتری را انجمنین زیبا نگین آمد بشاخ گل نگر بگسل از ان اندوین آمد کہ از خون شهیدانت نشان بر شین آمد بحق من مگر این دل چو مار آستین آمد ہر آنچه آمدم در پیش از نقش چین آمد بہر گامش نداے عاشق از زیر زمین آمد بود دور فلکسا ز نسیان چنان دو چین آمد</p>
--	--

حمید از خانہ می راند کسے کو ہست نامحرم
 برو ایجان برون از دل کہ او پردہ نشین آمد

در تمام غزل یک مصرعی اندازد لبری بیان شدہ ہست

<p>دل از سینہ من چنان می برد و یا آنکہ از گلہ آہوان اگر آچنان نیست باشد چین مگر پارہ سنگ از نات کوہ غلط آسے از سر زمین تند باد</p>	<p>اجل جان کہ از نیم جان می برد پلنگ آہوے از میان می برد تو گوئی ہما استخوان می برد سوے بحر آب روان می برد کشد زہ بر آسمان می برد</p>
--	---

<p>مستاع مکین از مکان می برد زرو سیم از کاروان می برد</p>	<p>مگر باشد اینک که دزد و لیسر و یا آنچنان شد که غارتگر</p>
	<p>حمید از همه بهتر است این مثل گل از گلستان باغبان می برد</p>
<p>پنجه مرغان من پنج آب جاری میکند باز چشمم از مژه با پرده داری میکند دستگیری غم نماید در دیاری میکند فرش از گلها سے تر باد بهاری میکند شاخ گل سر بر زمین نهاده زاری میکند</p>	<p>دل چو در بحر پری آهنگ زاری میکند مردم چشم نگمدارد ترا در چشم خویش درد مند عشق را که حاجت همدرد نیست مژده بر سید در گلشن که می آبی بویع گل کدام از دانش افتاد معلوم نشد</p>
	<p>در شب بجز تو مشغول طرفم دارد جاسه خواب این حمید خسته است اختر شماری میکند</p>
<p>جسم بگذارد نگر این مومسربانی میکند نرگس هشیار که چه پاسبانی میکند عاشقانرا عشق بهتر میزبانی میکند عاشقانرا عشق سے زعفرانی میکند اے عجب آهے چشمش باغبانی میکند چشم بیارش که عسدر تا توانی میکند</p>	<p>ناوک چشمش ز عاشق دستانی میکند نحمت گل میر باید دل و دست عنذ بیب شد جانان اشک آب شور با از خون دل نون عاشق بر کف دستش بود جانی سنبیل و گل سبزه رخ در نظر دارد مدام که توان برداشت یک بار علاج در دل</p>

احمد فخر رسل چیزے بمن از دست جو د
بندہ کمتر حمیدت مدح خوانی میکند

بر غزل حضرت خسرو علیہ الرحمۃ

چشم جادوے تو در انسوگری عیارہ شد این عجب نبودم گر از غمش صد پارہ شد بودہ ام در مکتب عشق تو روزے و زرت از فراق تو نہال غم مرا در صحن دل از توجہ نور پیدا ظلمت از اعراض نشست سوختم از سوز دل آتش زدم در آنگل	زان دل شیداے من یوانہ شد چارہ شد میرت این باشد مگر دہاے خوبان خارہ شد معنی بر خواندہ ام زان دل مرا سپارہ شد بہ طفل اشک چشم من مگر گوارہ شد گردش سے تو گویا گردش ستارہ شد از تپ ہیرانش مارا دل چہ آتش پارہ شد
---	---

مطلبن باش لے حمید از جستجویش باز آ
سے خوشا بخت تو دل در کوے او آوارہ شد

ایضاً

مہ من چو در دست ینا گیر و نبا شد اگر بر فلک دور بادہ ندامت کشد آہوان را بگلشن	فلک از قمر جام صہبا گیر و چرا کشتی سے تریا گیر و غزال من از راہ صحرا گیر و
---	--

<p>صبا خاسته دست شہلا بگیرد حنا از لب خود کھن پا بگیرد کجا دستش اسے ماہ عیسیٰ بگیرد</p>	<p>چو بانرگس خویش آئی بگلشن ندان کہ مقصود او بوسہ باشد ہر آن شد کہ بیمار جاوے چشمت</p>
<p>حمید تو ز ان دم کہ جا بردرتا کرد نہ دامن عیسیٰ نہ موٹے سے بگیرد</p>	
<p>دل من شادی سازد تن من زار میگردد مغزہ میشود چون طبلہ عطا میگردد اگر کار سے بود آسان مراد شوار میگردد بزرگ زلف مشکین تو چون شبتا میگردد</p>	<p>نسیے گر زلف او من دوچار میگردد صبا گاہے اگر با کاکل بیجان ہی بچد شکایت از تو چون باشد گلہ از بخت کرد اگر آئی شہم صبح ست و نہ صبح عید من</p>
<p>ہر آنکس میشود محبوب مثل گل حمید آخر چو عشق آید چہ ادر چشم گلو خاں میگردد</p>	
<p>اورا بہار آمد و مارا خزان رسید صد شکوہ ہاے جو رتبان لامکن رسید پیغام دل زدیدہ گوہر نشان رسید یرے عیان گذاشتہ در دل نہان رسید بارے اگر بقاتل ما میمان رسید</p>	<p>دستے بدست غیر باغ آن جوان رسید این طرفہ ماجراست سزا سے نمیدہند خامش بہ بزم بودم ولیکن بچد متش صیاد ابرو تو بناز از کمان خویش از آب تیغ کرد مدارا سے خاطرش</p>
<p>باورد و آہ و نالہ و شور و فغان رسید</p>	<p>دیدم حمید خستہ کہ دی شبت بزم یار</p>

<p>من ز خود رفتم دل ز من جان ز دل دور شد در مک چشم یاد در صدت مستور شد فرود بادک مرگ چشم یار من محمور شد سینم بیمار و بریان خانه ز نور شد کرد خود سیرانچه شد بر دار چون منصور شد</p>	<p>دور از آغوش من چون دوش رشک خود شد تنگ آغوش عاشق دوش رشک خود شد بهر قتل عام ساقی طرح دوری فلک از هزاران ناوک و تیر نگاه ناز یار زد چو خود بانگ ناله حق از لب منصور یار</p>
<p>وی شب از برق تجلی جمال رو س یار این حمید خسته راول پاره گشته طور شد</p>	
<p>بر غزل حضرت حسن و بلوی</p>	
<p>دان که بود ادکل عنبر کیسوس تو بود غمزه چشم تو هم سلسله موس تو بود از پئے روس تو بود ز کوس تو بود</p>	<p>آنکه هر هفت چمن کرد گل رو س تو بود وحشیانرا که بزنجیر بلا سخت کشید مانکه از خلد گذشتیم که از جور و تصور</p>
<p>بر حمید تو که در روز جزا شد انعام لطف تو بود و خدا س تو رضا جو س تو بود</p>	
<p>دل از پئے وصال گلوش حواله کرد جان خربین ز سین سوزان کناره کرد آن مثل تیغ تیز دل من دوپاره کرد</p>	<p>چون یار من ز کاکل مشکین جباله کرد آن یار یو فاقو بغیران اشاره کرد مارا بودید غمزه خود را اشاره کرد</p>

<p>در مجلس حریف صراحی چو ناله کرد گل از غرور کرد چو دعوا سے ہم سری دوش از ره کرم بمن خسته و حزین دخل حریم ستر کرم نداد دست صد صفت غیر مورد لطف است اگر شده ز ابد که بهر خلق سے خوشگوار رغبت باز آ بسوے من کہ غم ہی خار و ار این ز ابدان خشک تسبیح و دلق خوش</p>	<p>از رشک ساغر دل جان رنگ شده کرد شبیم ز غیرتش عرق اندر پیاله کرد اقرار وعده رامه من در کنا یہ کرد ہر چند مرغ فکر تم عرش آشیانہ کرد تیر قضاے چشم تو جسام نشانیہ کرد در عاقبت بہ خود در روزخ کشادہ کرد د امان صبر جان مرا پارہ پارہ کرد در جستجو سے حور خدارا بہمانہ کرد</p>
<p>بکشازبان شکر بعشق آفرین حمید اہل زمان حکایت عشقت فسانہ کرد</p>	
<p>ہر کہ بوسے ز شراب لب لعلت بوید گلبدین مستی من خشک شد از آب شکر از وطن رخسب مغربی و ہجرت کردی کاش در روز روم کہ بحر مہ کہ بگشت</p>	<p>مست و بیخود شود و دست ز عالم شویید طرفہ بر آتش رخسار تو ریجان روید مرغک قبلہ نما روے تو ز اندم جوید توسن شوق بقاے تو بہر سو پوید</p>
<p>پنبہ از گوش فلک ز ابد و شبنوز حمید ماجر اے عجب از ساغر و مینا گوید</p>	
<p>نسبت روسے تو با مہر در خندان کویدا</p>	<p>از تعجب ملک انگشتت بدندان کردید</p>

رنگ پیرانش ز خون شهیدان کردند شب نم و لاله و گل را بچہ سامان کردند بلبلان را ہوس غنچہ مبارک باشد بہر خونریزی عالم خم ابروش بس است از لب لعل تو تا خون نخورد از حسرت سوسے جلوت کہ ز خلوت تو خرامی شام یاد از زلف سیاہش زدہ بشنون بدلم از تپہ عشق و منم خون بدلم جوش زند دوش از من شدہ در ہاوسے غیران جا کرد تا نہ بنید دگرے جز تو بہ چشم عاشق	سایہ را از اثرش سر و چراغان کردند چشم تر سینہ فگار و دل بریان کردند بہر عشاق ز روسے تو گلستان کردند پس چرا تیغ چرا خنجر بران کردند مسکن لعل بدنیو جبہ بدخشان کردند از شفق پردہ بخورشید درخشان کردند طرفہ دلداری عاشق شب بجران کردند وہ چہ خوش راہ ز فوارہ مژگان کردند دل برشتند ویدارات رقیبان کردند اندکے سرمہ از خاک بیابان کردند
---	--

جلوہ گاہ شہ خوبان شدہ چشمان حمید
بخت نیکش بنگر بخت سلیمان کردند

بر غزل حقیر شاہجہانپوری

حسن یوسف در زلیخا شوق دیدار آورد بر امید آنکہ بہنی از سر بام عاشقت پیش چشم مست نازت بادہ از خون دل	عشق از خلوت کشیدہ سوسے بازار آورد قلب را بہر کف نہادہ زیر دیوار آورد ساغر از چشمان آہو کردہ نماز آورد
--	---

انچہ مومن انگنڈ کافر حائل می کسند زلف مشکین بوسہ بر رخسار جانان منزند	دانہ چون تسبیح ریزد شکل ز نثار آورد کفر را بینی کہ در ایمان چه اقرار آورد
دم مزن در زرم جانان در ادب کوش آحمید طبعش از حرت شکایت رو بہ پیکار آورد	
دل دیوانہ مرا چون سحرے بد خو گیرد آہواز غم بر گیسوے تو گر بو گیرد دل عاشق بت کافر نہ بجا دو گیرد در شب تار بصر اتو اگر گام زنی در وطن منزلت اہل ہنرم باشد مست چشم تو اگر لغزد و از پا افتد	چین با برو شدہ از محفل خود رو گیرد نافہ مشک نکورانہ بہ پہلو گیرد تیغ ابرو بکفت از قوت بازو گیرد مشعل از دیدہ خود پیش تو آہو گیرد از غریب الوطنی قدر کہ لو لو گیرد دست اندازد و دستش بر گیسو گیرد
وقت شب آید اگر یار بگزار حمید عطر دانے بکفت خود گل شبو گیرد	
دوش مار از سگان در عالی کردند چشم جاوے ترا چشم غزالی کردند گفتگو از قمر و ہمہ ہمہ لاف ست و گزاف شمیر اتا کہ پیاسے تو ہند سے نیاز کام من وہ صنما از توجہ خواہیم پیرس	بخت اسکندر و تیمور خیالی کردند اندر ان بادہ نشانند و جلالی کردند ناخن پاسے تو بردند و ہلالی کردند از نیستان بگفتند و بہ قالی کردند سوے من بین کہ مرا سے سوالی کردند

حرف انکار تو بشکست مرا ساغر دل شب بجز آن تو چون سلسله زلف دراز شوق با پرده کشد عصمت تو بپرده نهد عاشقان منت سلطان پی گوهر نکشد تا ز دیوان من از شوق سر ایند غزل میشود در سخنم جودت صائب پنهان	اندر دهن سینه من طرب سفالی کردند حیث کوتاه چه شبهای وصالی کردند صورت وصل ترا شکل محالی کردند قطره خوس تو چیدند و لالی کردند قدسیان را همگی صوت بلالی کردند طبع عالی مرا طبع ز لالی کردند
--	---

باده خواران همه خوردند بجز درد حمید
ساغر و شیشه صراحی همه خالی کردند

بر غزل حقیر شاهجهانپوری

دیدم من سرشک بخت پرده کشای راز شد شاه که بنده پرورد از صلبی نیاز شد واله چشم مست را طرز عبادت ست تو در ره عشق ریخ نیز گام زدیم سوی یار صد دل عاشقان زار گیرد پرورد بر هم معرفت حقیقتش پرده فکند پیش عقل	فتنه کشاد در خلق چشم تو نیم باز شد بنده چو بندگی کند از همه سرور از شد صبح و مساد و جام زدگشت و صنوبر از شد لیک به نیم ره رقیب ماند و چوسگ در از شد زلف سیاه یار را عمر از ان در از شد بهر ضعیف و ناتوان سخت ره مجاز شد
باده بنوش آخیز فکر جهان با و سپار	شاه بر آبندهگان جامی چاره ساز شد

<p>ستم بر دل بنیوا می کند دل بتلا را دوامی کند ستمگر بلا در بلا می کند بعشاق کار قضا می کند شب و روز در دعا می کند مسیحا دعای شفا می کند رسد بر پهنای خطا می کند برای شفا خود دعا می کند نظر شاه سوے گدای می کند</p>	<p>ندانی که چشمت چه می کند ز دنیا که چشمم بیار خود بر میان رخ سنبل از زلف او لبش باشد از جوے آب حیات نبا شد اثر تا که در آه من چونگر یست حال دلم لاعلاج خندنگی که از قوس ابرو زند گشاد مسر مہ در چشمم بیار خود ترحم بجا جز نباشد عجب</p>
<p>حمید تو مثل گدا بردست سوالے بنام خدای می کند</p>	
<p>قدیم و سہی پیش خمیدن آرزو دارد کشالک گوش گل خرنشین آرزو دارد مشامہ نافہ اشوبیت شنیدن آرزو دارد کہ ہر دم تادل عاشق رسیدن آرزو دارد غزال دیدہ مستت چریدن آرزو دارد کہ ہر ساعت ز آغوشم رسیدن آرزو دارد</p>	<p>صنم با قامت رعنا خمیدن آرزو دارد بیاد در باغ بابل جلوہ دیدن آرزو دارد غزال زویدہ ات شوخی خریدن آرزو دارد ماگر خار مژہ با غنچہ دل راز میدارد عجب کرد رخ خوبت بروید سبزہ دلکش مرا با این دل حشی چه جمعیت بدست آید</p>

<p>زبان خنجرش فونت چشیدن آرزو دارد که رویت دیده خورشید دیدن آرزو دارد</p>	<p>دل درنده عیاشق دل آزاری روا بنود برون از خلوت آلی ماه پیکر صبحدم گاهے</p>
<p>حمید از آتش آه رساے من شکفت آید که با برق نگاه او دیدن آرزو دارد</p>	
<p>صبحدم شب از تہ پہلو نمود ہر کجا بچکید ز گیس رو نمود کفر من را نگرہند و نمود خندے گرا ز نسیم ابرو نمود چون گل خورشید سویت رو نمود</p>	<p>یار من رخ در خم گیسو نمود در فراق چشم مستت اشک من بہر رخسار ست سحر آموز خال کرد بد خو عالی زیر و زبر روے فوبت ایچو خورشید و دم</p>
<p>میخورد تیر از زلفش حمید عنبر بولیش مگردارد نمود</p>	
<p>حال خرابم نگرہنچہ از کیفیت درد در صفت دیوانگان بودہ ام ہستیار مرد تشنہ لبم جاے آب میشودم آہ سرد قیس گذشت و مرا حیف کہ گذشت فرد</p>	<p>ایکہ ہجرت مرا چشم تر و روے زرد من لبہ کوے تو رو بہ بیابان ہمہ از لب شیرین چکان درد ہم شربتے بود ہمراہیم قیس بدشت جنون</p>
<p>دور صبا یم نکرد از سر کولیش حمید از بدن خاکیم گرچہ بر آورد گرد</p>	

بر غزل خسرو علیہ الرحمۃ

چشم تو زخم زخم بجا شوق درون دهد خمسای بادہ از پئے اغیار پر کند از بہر رنگ دست چہ خون جنا کنی باشد بہ نسیم بیج بہ بازار او مدام	از دیدہ قطرہ قطرہ از ان خون برون دهد ساقی مرا بدست کہ جام نگون دهد بر کف دلم گذار کہ یک جے خون دهد فروست و وصل لیک دل عاشق کنون دهد
---	--

بنید حمید جلوہ رویت بسر خوشی

گویا ز نام عقل بدستم جنون دهد

لبیل بیا کہ ز کس ہشیار خفتہ اند از بوے دلفریب گل تازہ غنچہا من ہم بقصد بوسہ سیم حسین و نیک آیا صف مژہ بود این گرد چشم یار تا از غلط چشم نہد گام در خرام تا ناگہان کند نظرے سے بیدلان	گلمای تر بہ سبزہ گلزار خفتہ اند مستندوبے خبر بہ سرخار خفتہ اند چشمان او برہ پئے آزار خفتہ اند یا بادہ خوار بر درخسار خفتہ اند عشاق بر سر رہ دلدار خفتہ اند عشاق زیر روزن دیوار خفتہ اند
---	--

باز دست لے حمید در رفتہ ہچنان

چشمان یار بین کہ چہ مکار خفتہ اند

بر غزل خسرو علیہ الرحمۃ

کہ تا چشم از خواب بیدار گردد
بگرد رفت دل جو پر کار گردد
مرا گوهر اشک انبار گردد
بیانم نرگس نہ ہشیار گردد
مگر دیدہ چرخ خونبار گردد
اگر دم کشم یار بیزار گردد

بیا ساقیا جام گلزار گردد
پے بوسہ بر نقطہ خطِ عارض
ز ہجرت پے زینتِ حبیب و دامن
اگر گل ربانی ز گلزار بلبل
جفا کم کنی ورنہ از ناوک آہ
چہ گویم ز حال بد خویش پیشش

کجا جان بری لے حمید از خمستان
اگر چشم آن ماہ سے خوار گردد

ایضاً

از پے بلبیان مگر این ہمہ یک عذاب شد
خارج چشم گل شکست غنچہ درون حجاب شد
دل شدہ خون بعد از ان خون من آب شد
چند بسوزم از درون ولے جگر کیاب شد
خیرہ بود نظر مرا تا موت آفتاب شد

غنچہ دمید و گل شکفت باغ باب و تاب شد
دست صبا دراز شد روئے تو بے نقاب شد
اینکہ رود ز چشم ترا ز غم ہجر اشک نیست
چند ز دیدہ خون وہم چند ز درد دل لطم
قبل شباب یدہ ام ماہ زنت بسے مگر

جان ز دل فکار و جست ہمہ کا شد

وی کہ سوسے حمید خود مست سوار آندی

بر غزل خسرو علیہ الرحمۃ

امروز غمگسار دل من صبا نشد بوسیدے دے کھن پا از لبان چشم دیرسیت دور مانده ام از کوی آن نگار او طالب ہلاک من و من رضا پرست لے پند گو دے ز نصیحت زبان بند	از بوسے زلفت یار بزم دو انشد لے واسے دیدہ من مسکین انا نشد در چشم من ز خاک درش تو تیا نشد شکر خدا کہ تیر نگاہش خطا نشد بیچارہ ام کہ دولت صبرم عطا نشد
--	---

تا چند بے نیازی آن بت کہ از حمید
روزے نشد نماز به پیشش ادا نشد

شیندم بہر تیمار دلم آن یار می آید ناگرداند کہ جان من با استقبال خواهد رفت نمی خواهد کہ دستے عاشق از شوخی بردوش ولیکن از محبت خم کنم دستے بہ پہلویش مقامش چشم من باشد کنم خالی ز نا محرم اشارت می نماید جانم انگشت مرگاش برد شو قم لب سو آب حیوان لب شیرین سوال وصل چون کردم شوخی گفت شوخ از	عجب باشد کہ خوشوار ست چون غمخوار می آید ناید بہر تیمارم پے آزار می آید خراند نرم نرم از حیلہ چون بیمار می آید کہ آید بچو بیمار ارچہ او مکار می آید بخیز لے مردم چشم بست عیار می آید پیام مرگ من از ابرو خمدار می آید ولے در راہ من بیان خط چون خار می آید حمید رسان بود پیمان فاد شواری آید
--	--

<p>صنم را بر سر اسواق کردند زدود آتش رخسار جانان بر آس شهرت نامم نکویش پے تردید زهر مار زلفت نسوزد چون جهان گزندش سنگ کنی جان مرا چون کو کین تلخ</p>	<p>پے عاشق بلا اوراق کردند سوید آس دل عشاق کردند هر ابد نام در آفاق کردند نسب نوشتن تراویاق کردند که آه عاشقان جفا ق کردند غلط شیرین ترا اطلاق کردند</p>
---	---

<p>حمید از دست ناز او چه حسرت بقتل عاشقش مشاق کردند</p>
--

روایت (ف)

<p>بهر ارسال بان رشک گلستان کاغذ خیر از بی کسی و حال تباہم نگرفت سازم از اشک داد و کنم از دید دولت بهر دیوانه تورسم کتابت و گریست حرف مقصود نوشتم به یار بد خو</p>	<p>از گل آورد بمن بامیل نالان کاغذ گر چه صد بار نوشتم به جانان کاغذ مژده ام خامه بود گوشه دامن کاغذ خامه انگشت بود ریگ بیابان کاغذ زان سبب در گفت او آمده لزان کاغذ</p>
--	---

<p>از گل رشک تو تصویر کشد طرفه حمید قلم از خار کند سینه عریان کاغذ</p>

رولیت (ر)

دورم ز جانان بے بال و بی پر گشتم سرا سر شوق و تمت ہر لحظہ باشی در دیدہ من ایم بگویت ہر روز و ہر شب پیش قدرت لاف میزد و لیکن وزدیکہ پنهان دل بردار من حال خراب عاشق خدا را مردم و لیکن رفتم نہ تنہا دریا روان شد از خون دیدہ مالیہ باشی شاید دل چنہ مالیدہ باشد بیشک دل من	از ہجر دارم در سینہ نشتر او عشوہ و ناز از پاست تا سر بارے نہ آئی یک لحظہ در بر گا ہے نگاہے بر من ستمگر سر و سہی ہم ناند برابر این ترک چشمان دانشد بہتر لے یار بنگراے یار بنگر در دیدہ صورت در سینہ دلبر این جور تا کے بر من ستمگر پاسے ہر گشت دست دلبر بوسے دل آید از دست دلبر
---	--

دائم حمید بے خانمان را

کورانہ بودہ در خلق یاور

جنون بنمود مار ار راہ کسار

مسیحا خود مر فیض چشم بہار

بتان را میشود خانہ بہ گلزار

علاج درد مند عشق و شوار

<p>مهر ما را بود یوسف خریدار مرا بتخاله در دل از لب یار اگر از دست گلها میرسد خار مرا یک دل بود چون نقطه بر کار تو گوی برق آمد سست بر نقاره</p>	<p>خریدار است یوسف راز نیجا محبت رنگ همزنگی بیفشانند بچشم ببلبلان باشد مقاش ز هر سو دست اندازی خوبان بر دل بردن نگاه او چه برسی</p>
<p>بهر تار نفس یاد ببری رو حمید نامی دارد دیگر کار</p>	
<p>رویت از</p>	
<p>او کنند بحراب ابروش چون نماز اگر کمانچه ابروی اوست تیر انداز چه باک در ره عشق است از شیب و فزانه چه طوری شود انجام شد جو این آغاز بسان شمع گدازد دم شبان دراز</p>	<p>و هنوز اشک نمایند عاشقان جان باز مدام سینه سپر شود لا بد در دیس باز جنون است ز هر دو ناصح چه راست سخنش دلم طپانست چو سبیل تنم نزار چوتار درون سینه چه آتش فتاد از غم بجر</p>
<p>دلم نگفت بکس ماجرا سے عشق حمید مگر چه چاره که شد چشم خون نشان غماز</p>	
<p>قرار و صبر درون دل خراب انداز</p>	<p>دع ز چهره خود لے پری نقاب انداز</p>

ز عکس چهره بساغر تو آفتاب انداز	گه بیکدمه بخرام در شب مهتاب
سرور و کین بجان دل شراب انداز	نظر ز دیده مستت بکن سحرے مینا
قدم بنام خد اگیر دور رکاب انداز	بقفل کردن عشاق گر سوار آبی
هزار آبله بر رویش از حباب انداز	باب و تاب بهالت بیالک وریا
بسان مرد کب دیده اش باب انداز	هوای چاه و فن دار و این دل مضطر
دلش بسوزد و درون ساغرش کباب انداز	نما به لاله گلشن لب سسی آنود
هزار آه و فغان بر لب رباب انداز	بیا بحلقه مستان و بازار و از بزم
مداد ریز قلم را نه و کتا سب انداز	سبق ز محو شدن خوانده بکتاب عشق

حمید وادی عشق ست باش پیر و خضر
قدم بجاده پیران تو در شباب انداز

بر غزل حضرت رونق مرحوم

از خیال سنبل زلفش پریشانم هنوز	گل بچمن باغ خندان ست و گریبانم هنوز
خاک گشتم لیک در یاد غزالانم هنوز	کشته بودم بسکه از تیر بلائے چشمم است
از خلادت پاس لب بین شکر ستانم هنوز	بوسه بر قند لبیت دادم بخواب با غمم گذشت
بر گل خساره ات لیکین غمخوانم هنوز	فصل گل آن خر شد و بلبلان بستانم نیست
سای من اندر غم خاک گریبانم هنوز	پخته کاران بنون از سوزش دل بختند

دل بزلفت بستہ ام لے و ابزندانم ہنوز	از پے آزادی بگذشتہم از فکر و کون
دامن رحمت مین افکن کہ عریانم ہنوز	نفس بدکیش من از سرجامہ تقوی کشید
بید گشتہم از ہواسے عشق نرزاغم ہنوز	لاغر اندام ز تہاسے ذرات سر و قد

جان زد دل بڑی چورفتی دوست از آغوش حمید
 باز جان جان بسویم آ کہ بیجاغم ہنوز

رویت (س)

سرو ہا آزاد و شد قمری پشیمان در نفس	عالمے خندان و ما با شہم گریان در نفس
خندہ من نیست جز خاک گریان در نفس	داغہاے سینہ ام باشد گلستان در نفس
ہمدم مای شود صد آہ و افغان در نفس	بیکسی گزشتہ نصیب من بہ پیر افغان بہر ک
بیتوان کردن رفو از لوکے گان در نفس	یک نظر انداز بہ حال دلم صد پارہ
چشم من دارد بر اے دل چہ پشیمان در نفس	ابو بنیان کشتی کو بہر صدن جوے ذرات

بر حمید دور افتادہ خدا را رحمت کن
 لے صبا گاہے رسان خوشبو جانان در نفس

از حال من میرس و از ما نفع میرس	از چشم فتنہ نلے تو دیدم چہا میرس
از عمد خویش برس مگر از چہا میرس	در وصل حسیت در دل من چہا میرس
کیفے کہ بر شب است مرا از چہا میرس	بچس بود ز لذت پابوس بخیر

<p>از عند لیب پرس و زباد صبا پرس آئی درون دیدہ من از کجا پرس رہزن پیہ طور گشت چنین آشنا پرس</p>	<p>خارے رسد کہ در دل عاشق ز گلر خان بینم رخ تو گر چہ نباشی بہ پیش چشم نفس بدین ست کہ شد باعث فراق</p>
<p>از حب سحر حال رخ یارے حمید دی شب بجان خستہ من ماجرا پرس</p>	
<p>ردیف (ش)</p>	
<p>بدنیا گر کسے داند بداند چشم فتانش دلہ آسودہ بیبا شد بہ بیچ زلف پیانش مگر صد صیف ہجر مانبا شد پیچ پایانش نہ تن ماند نہ جان ماند شبے باشم جوہانش کہ شد ناز کتر از تار نظر اقرار و پیانش خیال گل خلد چون خار گر بینی گلستانش</p>	<p>دل من درد میدارد نداند پیچ درماش جهان از گردش یام و دور چرخ می نالد بعالم ہر چہ مخلوق ست باشد انتہا او نگاہش برق اندازد جمالش سیتیم سوزد دلا صد وعدہ وصلش خلافت آید عجیب بود ہوای گل ترا ببل بود از جہل و نادانی</p>
<p>بہ خوبی شہرہ آفاق کردیدو بہ محبوبی حمید خستہ تا شد عند لیب سنبستانش</p>	
<p>بلبلان مستند و قمری در فروش در چین آمد کد امی می فروش</p>	<p>ہر گلے دارد سبوسے مے بدوش سر و جنبان لالہ را ساغر بکف</p>

<p>گویدم خورشید و مه هر صبح و شام چشم بنماتا فدا دید کیفیت در ساقیا جام میم لب سیریزده ضبط کن اندر غمش پروانه وار</p>	<p>خیز اے غافل خدا را جام نوش بشکنده خم را شراب آید بجوش پس میخانه چو آمد جرم پوش زانکه تن را سوزد و میرد جوش</p>
---	---

<p>کوشش در مستی و مدوشی حمید پیش ناصح پنبه را افکن بگوش</p>

بر غزل حقیقه

<p>بت کافر یا بد دل ندانم هیچ تدبیرش نخواهد از حیا دل بر غیر آن دیده بکشاد بخواهد شوق زدن ز من زخم بر آستانش دل دیوانه ام را در دوش سپس یار آورد بمقتل چون شود مصروف قتل عاشقان صنم دیوانه ات را در بیابان گزرا کمان ابرو قاتل فلک را پشت خم دارد بخواه با فتاد مه از چرخ در دامن مشب فدای خسر و خوبان من شدی یوسف کنعان</p>	<p>سپر دم مایه خود را دلم داند و تقدیرش چو پیش آیم بنمید سوخته من از شر و تصویرش مگر چون محاسب بنیم همی لرزم ز تکفیرش بپاش شور قیامت بود در کولش بزنجیرش فلک را که کند اندا که شور تجیرش عبار قسین بنی سرفراز بنمیزد بتوقیرش شبه خاور زنگر ز روزیم ناوک تیرش باغوش آیدم دلبر دلم گوید به تعبیرش ترا بختی ست نیک ایدل شدی پیرش</p>
--	---

نزدیک دامن از تسبیح در راه صنم زاهد
حمید اصلا مشغول غافل میاد و دامن تزیینش

بر غزل حضرت امیر خسرو رحمة الله

دل مریه کم کند از ظلمت گیسوی شبگونش
بلغرد پای تدبیر طیبیان پیش اندیش
بهر تار نفس آه و فغان بیساز و آرنجش
بپا دامن شمش خضایی میکند بر تیغ از خوشش

مرا مستی فزاید هر دم از چشمان میگونش
جنون عاشقان کج گم شود از زلفش دروها
دل عاشق تویی شد از غم دنیا و باقیها
اگر از اشک عاشق میرسد دامن غم بدانش

حمید از رود بارشیم جاری میکند دریا
برای سیر تا آبی کنار آب جیوشش

روایت (ص)

منکه در مستی و دیوانگی باشم ز خواص
بود در دیتیم ده که نیکم بم قصاص
منع سازد که کنم گنجهها سے قاص
باشم هر خطمه بدریای محبت خواص
مست طاوس بود کردی و باشد قاص

یا هم از سلسله موندید زود خلاص
قتل عاشق بجهت کردی و ثابت جرم
منع از عشق نمایند ولی ملت من
بتلاش در یکدانه دل گم شده ام
و مشیان هم شده از باده چشمت بخود